

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
73/18. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2018. május 31.

A főtanácsnok indítványa a C-68/17. sz. ügyben
IR kontra JQ

Wathelet főtanácsnok álláspontja szerint a valláson alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmával ellentétes, ha a katolikus kórháznál egy katolikus főorvost elbocsátanak a házasságának a felbontása és az újabb házassága miatt

A katolikus főorvossal szemben támasztott azon követelmény, amely szerint tiszteletben kell tartania a házassági köteléknek a katolikus egyház nézete szerinti szent és elszakíthatatlan jellegét, nem képez valós szakmai követelményt, és még kevésbé minősül lényeges és igazolt szakmai követelménynek

JQ, aki katolikus vallású, 2000-től 2009-ig főorvos volt egy olyan katolikus kórház belgyógyászati osztályán, amely a németországi Düsseldorfban található. E kórházat az IR vezeti, amely a kölni katolikus érsek felügyelete alatt álló, korlátozott felelősségű német társaság. Amikor az IR értesült arról, hogy JQ újabb polgári házasságot kötött azt követően, hogy a német polgári jognak megfelelően felbontották az első házastársával kötött házasságát, anélkül azonban, hogy a katolikus szertartás szerint kötött első házasságát megsemmisítették volna, felmondta JQ munkaszerződését.

Az IR álláspontja szerint JQ a kánonjog szempontjából érvénytelen házasság megkötésével súlyosan megsértette a munkaviszonyából eredő kötelezettségeit. A kánonjog ugyanis előírja, hogy a korábbi házassági kötelékkel rendelkező katolikus személy házassága érvénytelen. Ezenfelül a katolikus egyház által Németországban megállapított szabályok értelmében a főorvoséhoz hasonló vezető tisztséget ellátó egyházi munkavállalók magánéletének meg kell felelnie a katolikus hit- és erkölcstan elveinek. Így a katolikus egyház hitértelmezése és jogrendje szerint érvénytelen házasság megkötése a lojalításra vonatkozó kötelezettségek súlyos megszegésének minősül, amely így a jelen ügyben igazolja JQ elbocsátását.

JQ a maga részéről azt az álláspontot képviseli, hogy az elbocsátása sérti az egyenlő bánásmód elvét, mivel a szóban forgó egyházi szabályok szerint a protestáns vagy nem vallásos főorvos házasságának a felbontása, vagy az ilyen főorvos újabb házassága nem jár semmilyen következménnyel az IR-rel fennálló munkaviszonyára nézve.

Az ügyben eljáró Bundesarbeitsgericht (szövetségi munkaügyi bíróság, Németország) részéről az a kérdés merül fel, hogy az egyházi önrendelkezéshez való jogra vonatkozó német megközelítés, amely lehetővé teszi a katolikus egyház számára, hogy azonos feladatkört betöltő munkavállalói számára eltérő lojalitási kötelezettségeket írjon elő attól függően, milyen felekezethez tartoznak, megfelel-e az uniós jognak, pontosabban a valláson alapuló történő hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó tilalomnak, melyet többek között a foglalkoztatás során alkalmazott egyenlő bánásmódról szóló irányelv¹ ír elő. E kontextusban arra kéri a Bíróságot, hogy értelmezze az irányelvet.

A mai indítványában Melchior Wathelet főtanácsnok először is megjegyzi, hogy JQ elbocsátása, mivel a valláson alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósít meg, nyilvánvalóan

¹ A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i /2000/78/EK tanácsi irányelv (HL 2000, L 303, 16. o., magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.).

jogellenes lenne, ha az egyházak és a valláson alapuló szellemiségű szervezetek **mind a német alkotmányjog, mind az irányelv értelmében nem tartoznának kiváltságos jogi keretbe.**

E tekintetben a Bundesarbeitsgerichtnek először is meg kell vizsgálnia, hogy az IR valóban olyan magánszervezet-e, amelynek szellemisége valláson alapul. E tekintetben önmagában nem elegendő az a tény, hogy az IR a kölni érsek felügyelete alá tartozik, és hogy a társaság célja a Karitás feladatainak megvalósítására irányul. Ellenkezőleg, azt kell megvizsgálni, hogy az IR által vezetett kórházak gyakorlata olyan módon illeszkedik-e a katolikus egyháznak a szolgáltatások nyújtását érintő hit- és erkölcstanába, amely e kórházakat jelentős mértékben megkülönbözteti az állami kórházakhoz képest. Amennyiben többek között bebizonyosodik, hogy a katolikus egyház katekizmusának megfelelően az IR által irányított kórházak az állami kórházakkal ellentétben nem végeznek abortuszt, vagy nem alkalmazzák az úgynevezett „esemény utáni” tablettát, az IR-t olyan kórháznak lehet minősíteni, amelynek szellemisége a valláson alapul.

A főtanácsnok továbbá emlékeztet arra, hogy az irányelv szerint a valamely személy vallásán vagy meggyőződésén alapuló eltérő bánásmód nem minősül hátrányos megkülönböztetésnek, amennyiben – ezeknek a tevékenységeknek a jellege vagy gyakorlásuk feltételrendszere miatt – a személy vallása vagy meggyőződése lényeges, törvényes és igazolt szakmai követelmény, tekintettel a szervezet szellemiségére.

A főtanácsnok véleménye szerint az egyházi munkavállaló szakmai tevékenysége, a jelen esetben az egészségügyi szolgáltatásnyújtás objektív szempontjából kell megvizsgálni, hogy összehasonlítható-e egyrészt a katolikus felekezethez tartozó munkavállalók, másrészt a más felekezethez, vagy egyik felekezethez sem tartozó munkavállalók helyzete a szóban forgó felmondási ok tekintetében.

A főtanácsnok hangsúlyozza, hogy **a jelen ügyben a szóban forgó követelmény nem egy meghatározott valláshoz való tartozás², hanem a katolikus egyház egyik konkrét hitvallásához, vagyis a katolikus egyház hit- és erkölcstana és kánonjoga által meghatározott, házasságra vonatkozó nézethez történő csatlakozás, ami magában foglalja a házasság vallásos formájának és a házassági kötelék szent és elszakíthatatlan jellegének tiszteletben tartását is.**

A főtanácsnok álláspontja szerint nyilvánvaló, hogy a jelen ügyben az ehhez hasonló meggyőződés nem minősül szakmai követelménynek, és még kevésbé lényeges és igazolt szakmai követelménynek.

Először is ez a követelmény **egyáltalán nem kapcsolódik az IR és JQ szakmai tevékenységéhez, vagyis a betegek részére nyújtott egészségügyi szolgáltatásokhoz és ellátáshoz.** Ezt az bizonyítja, hogy a katolikus egyházhoz tartozás nem feltétele a belgyógyászati osztály vezetői beosztása betöltésének, és hogy az IR nem katolikusokat is alkalmaz orvosi munkakörben, és vezetői feladatokat bíz rájuk. Emellett a szóban forgó követelmény, mivel JQ magán- és családi életére vonatkozik, semmilyen összefüggésben nem áll az általa az érintett osztály vezetőjeként ellátott vezetői feladatokkal. **Nincs tehát szó valós szakmai követelményről.**

Ezenfelül a házasságra vonatkozó, a katolikus egyház hit- és erkölcstana és kánonjoga szerinti nézet tiszteletben tartása **nem lényeges** szakmai követelmény, mivel az IR szakmai tevékenységének, vagyis az egészségügyi szolgáltatásnyújtásnak a jelentőségéhez viszonyítva nem tűnik szükségesnek ahhoz, hogy ez utóbbi kifejezhesse a szellemiségét, vagy gyakorolhassa az autonómiához való jogát. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a betegek és a munkatársak részéről nincsen semmilyen elvárás az iránt, hogy a belgyógyászati osztály vezetője katolikus legyen, és még kevésbé az iránt, hogy ne kössön a katolikus egyház hit- és erkölcstana és kánonjoga értelmében érvénytelen házasságot. Ellenkezőleg, e betegek és a munkatársak számára a főorvos szakmai képzései, orvosi alkalmassága és jó vezetői képességei fontosak.

² Amint az a Bíróság 2018. április 17-i Egenberger ítéletének alapját képező ügyben a helyzet volt ([C- 414/16](#), lásd a [46/18](#). sz. sajtóközleményt).

Ugyanezen okok miatt a szóban forgó követelmény **távolról sem igazolt**. JQ házasságának a felbontása és új polgári házassága nem jelent semmilyen valószínű vagy komoly kockázatot az IR szellemiségére vagy az autonómiához való jogára. Meg kell jegyezni továbbá, hogy az IR-nek még csak szándékában sem állt elmozdítani JQ-t a belgyógyászati osztály vezetői posztjáról, egyből elbocsátotta őt, noha vezetői beosztás nélküli orvosként a szóban forgó követelmény nem állt volna fenn vele szemben.

Arra az esetre, ha a Bundesarbeitsgericht nem tartaná lehetségesnek, hogy a német jogot az irányelvvel összhangban értelmezze, a főtanácsnok megjegyzi továbbá, hogy **a valláson** vagy meggyőződésen **alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmának** elve az Unió megalakulásának történelmi háttérére tekintettel **az Unió jogrendjének alapvető alkotmányos értékét jelenti**³, és a Bíróság azt az uniós jog általános elveként ismerte el.

A főtanácsnok álláspontja szerint ez az elv a magánszemélyeket olyan alanyi joggal ruházza fel, amelyre önmagukban hivatkozni lehet a magánszemélyek közötti jogvitákban.

Következésképpen ha a Bundesarbeitsgericht számára nem lenne lehetséges, hogy az alkalmazandó nemzeti jogot az irányelvvel összhangban értelmezze, e bíróság köteles hatáskörén belül biztosítani a jogalanyoknak a valláson alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvéből eredő jogvédelmét, és **garantálni ezen elv teljes érvényesülését, adott esetben mellőzve minden azzal ellentétes nemzeti rendelkezés alkalmazását.**

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

A főtanácsnoki indítvány ismertetésekor készített képfelvételek elérhetők:

„[Europe by Satellite](#)” ☐ ☎ (+32) 2 2964106

³ Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke már kifejezetten tiltja a valláson vagy meggyőződésen alapuló hátrányos megkülönböztetés minden formáját. A jelen ügy tényállásának időpontja azonban megelőzte a Charta hatályba lépését, így a Charta ezen ügyre nem alkalmazandó.